

Pál István

Akivel nem volt érdemes foglalkozni:

Kőrösy Ferenc kémikus, a Belügyminisztérium

III/3. (Hírszerző) Osztályának célszemélye

Miután 1947. november 29-én az ENSZ közgyűlése úgy döntött, hogy a polgárháború mielőbbi lezárása érdekében egy arab és egy zsidó államra kell felosztani a korábban népszövetségi mandátumterületként brit igazgatás alatt álló Palesztinát, 1948. május 14-én David Ben Gurion kihirdette a függetlenségi nyilatkozatot.¹ Noha a magyar zsidóság körében a cionizmus hatása 1944-ig erősen korlátozott maradt, a holokauszt utáni években az asszimilálódott polgári-értelmiségi számára is alapvető elvárássá vált az önálló zsidó nemzeti otthonra vonatkozó igény.² Izrael létrejötte megnyugvással töltötte el az üldözött túlélőit, hiszen már nem egy bizonytalan státuszú területre, hanem egy *de jure* létező országba irányult a kivándorlás. 1946 elejétől 1949 végéig kb. 15 000 fő költözött Izraelbe,³ ám amint Tel-Aviv elhatárolódott a szocializmus sztálini modelljétől, a zsidó állam automatikusan ellenséggé vált, ugyanakkor a Szovjetunióban antiszemita kampány kezdődött.⁴ A szovjet–izraeli viszony fokozatos romlása viszont óhatatlanul azt hozta magával, hogy 1949-től az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) egyre szorosabb ellenőrzése alá vonta a cionista szerveződések, majd Israel Gaynor Jacobson JOINT igazgató letartóztatásával egy időben elérte a szóban forgó csoportok törvényen kívül helyezését. Miután Jacobson 1949 utolsó napjaiban kiszabadult, Joe Schwartz, a JOINT európai elnöke egy 2 millió dolláros pénzügyi támogatás ígéretével próbálta kialakítani 35 000 magyar zsidó legális keretek között történő kivándorlását. Az 1949. október 20-án aláírt egyezmény keretében végül csak 3000 fő számára nyitotta meg a határokat.⁵ Mindettől függetlenül, a cionista körök korábbi vezéregyéniségeinek zaklatása folytatódott, például Kőrösy Ferenc (1906–1997) vegyész-mérnök-feltaláló személyével az Államvédelmi Hatóság (ÁVH) már 1950-től foglalkozni kezdett. Igaz, ehhez nagymértékben hozzájárult a Teller Edéhez fűződő szakmai és emberi kapcsolata. Az ÁVH bizonytalan forrásokra hivatkozván úgy tudta, hogy Kőrösy

1938-ban részt vett egy New York-i értekezleten, ahol az atombomba kutatási programjáról esett szó, de amikor a legfontosabb szakmai kérdésekről beszéltek, kiküldték a teremből. Az 1951-es tanulmányozási tervben, amely Varga János százados nevéhez fűződött, a kutatás mostani fázisában nem azonosítható „Esztergomi” fedőnevű ügynököt Kőrösy Ferencen keresztül tervezték bevezetni Teller Ede családjába, ez azonban megghiúsult, mivel a vegyész-mérnök már akkor is érezhetően ellenséges magatartást tanúsított.⁶ Minthogy Kőrösy Ferenc ekkor már egyértelműen a zsidóság nemzeti otthonába való visszatérést szorgalmazta,⁷ először 1953 áprilisában kérvényezte kivándorlásának engedélyezését, amit az ÁVH elutasított.⁸ Ti. 1953. február 9-én ismeretlen tettesek felrobbantották a Szovjetunió tel-avivi követségét, ahol az épület takarítója súlyosan megsebesült, a nagykövet felesége és egy másik adminisztratív beosztott könnyű sérülést szenvedett. A tettesek kilétét soha nem sikerült kinyomozni, ugyanakkor a Szovjetunió megtorlásképpen egy időre még a diplomáciai kapcsolatokat is megszakította Izraellel.⁹ Kőrösy végül a 2235. sz. „K” (kivándorló) útlevél birtokában 1956. december 15-én távozott Magyarországról.¹⁰

1962. január 5-én Rossz (Pesti) Gyula rendőr őrnagy – fedőnevén (fn). „Darvas Lajos” – a BM II/3. Osztály tel-avivi rezidense arról tájékoztatta feletteseit, hogy Dr. Kőrösy Ferenc vegyész-mérnök, azzal a kéréssel fordult a Magyar Népköztársaság (MNK) izraeli követségéhez, hogy engedélyezzék fia meglátogatását. A beér-shevai Negev Kutató Intézet (Negev Institute for Arid Zone Research)¹¹ osztályvezetője 1962 júniusában előbb Athénba készült egy tudományos kongresszusra, ahonnan Budapestre tervezett utazni dr. Kőrösy Gábor orvoshoz, aki a XIV. Columbus utca 39. szám alatt élt. A rezidens úgy emlékezett, hogy a tudósnak Magyarországon több szabadalmaztatott találmánya is volt, ám ezek egyikéből bírósági ügy lett, amikor azt az egyik hazai

vállalat engedély nélkül kezdte el gyártani, és a kizárólagos jogokat is magának követelte. A követség elküldte a vonatkozó okmányokat a mérnök számára, aki levélben fejezte ki köszönetnyilvánítását. Dr. Kőrösy Ferenc remélte, hogy személyesen is megköszönheti a segítséget, míg Rossz őrnagy azt hangsúlyozta a Hírszerző Osztály – a továbbiakban Központ – számára küldött jelentésében, hogy lehetőség nyílik arra, hogy személyesen is beszéljen a tudóssal. Ezzel egy időben a rezidens azt is javasolta, hogy a Központ attól függetlenül támogassa a beutazási kérelmet, hogy az 1956 után távozók számára ezt csak nagyon kivételes esetben engedélyezték. Ti. Pesti őrnagy feltétlenül érdekesnek találta az ismert feltalálót,¹² mondván a Negev sivatagban van több olyan intézet, amelyekről az elmúlt évek folyamán azt jelentette a rezidentúra, hogy atomkutatás zajlik.¹³ Tekintettel a kérelmezőnek a nemzetközi tudományos életben és a munkahelyén betöltött pozíciójára, a Központ szinte azonnal hozzákezdett az ellenőrző adatok összegyűjtéséhez. Az I (közel-keleti)-osztály vezetője által Tel-Avivba küldött utasítás szerint az első körben annyit sikerült megállapítaniuk, hogy a kérelmező apja egyetemi tanár volt, míg két testvére még 1945 előtt külföldre távozott.¹⁴ Az utóbbi kijelentés alapján véve megállta a helyét, tudniillik Kőrösy Zsuzsa, aki az Amerikai Egyesült Államokban telepedett le, New Yorkban élt, míg Kőrösy Klára Kanadába menekült.¹⁵ Kőrösy Ferenc az első feleségétől elvált, majd 1946-ban a második házasságából megszületett László nevű fia, aki később Yossi Korazim néven vált nemzetközileg is elismert szociálpolitikai szakértővé.¹⁶ A vegyész-mérnök 1945-től rövid ideig a Műegyetemen tanított, majd – VII. kerület Délibáb utca 28. szám alatti¹⁷ – otthonában foglalkozott gyógyszerkutatással, később pedig az államosítások után a Vegyészet Kutató Intézetéhez került. 1953 után háromszor kért kivándorlási engedélyt, amit kétszer elutasítottak, végül 1956-ban gyógytornász végzettségű második feleségével Izraelbe költözött. A Központ ugyanakkor jelezte, hogy a tudós a Magyar Radikális Párt¹⁸ tagja volt, aki 1948-tól többször is megfordult az izraeli követségben. A jelentések ugyanakkor azt is hangsúlyozták, hogy Kőrösy tagja volt a cionista szövetségnek, miközben baráti viszonyt ápolt Kéthly Annával és Szeder Ferencsel, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP) jobboldali – értsd: a Magyar Kommunista Párttal való egyesülést ellenző¹⁹ – vezetőivel.²⁰ Kőrösy 1961. december 9-én levelet írt Erdey-Grúz Tibor (1902–1976) vegyészprofesszornak, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) kémiai osztálya akkori titkárának, az MTA 1970 és 1976 közötti elnökének,²¹ hogy szeretné súlyosan

beteg fiát meglátogatni. Kőrösy egyben arra kérte a volt oktatási minisztert, hogy érdeklődjön az illetékes szervek személyével kapcsolatos véleményéről, és azt mielőbb írja meg neki. Az Izraelben élő magyar tudós ezzel párhuzamosan felvetette egy, az Akadémián megtartandó előadás lehetőségét is.²² Szántó alosztályvezető ugyanakkor a rezidentúra javaslatát várta arról, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján milyen lehetőséget látnak az ügy továbbvitelére. Igaz, mintha túl nagy reményt a Hírszerző Osztály sem fűzött volna a tudóshoz, mondván, a nevezett személy meggyőződéses cionista. A rezidenstől elsőre azt várták, hogy amennyiben összejön egy személyes találkozó, a tudóst a Negev Kutató Intézetben dolgozó magyar munkatársakról és saját kutatási területéről próbálja kikérdezni.²³ Kőrösy Ferenc március közepén személyesen is felkereste a rezidenst, hogy a beutazási lehetőségekről érdeklődjön, hozzátéve, hogy a vízummal párhuzamosan kérvényezi a magyar állampolgársági kötelekből történő elbocsátását. Azt ugyanis nem tartotta összeegyeztethetőnek, hogy egy országra két ország útlevelét birtokolja, de annak sem akarta magát kitenni, hogy nem engedik ki Magyarországról.²⁴ A tudós megerősítette az édesapjával kapcsolatos korábbi értesülést, amely bizonyos tekintetben pontosításra szorult. Dr. Kőrösy Kornél fiziológus – dr. Kőrösy József (1844–1906) statisztikusnak, a Fővárosi Statisztikai Hivatal első igazgatójának fia²⁵ – a Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen tanított általános élettant és örökléstant,²⁶ és az ő nevéhez fűződött az első orvosegyetemi humángenetikai jegyzet megírása,²⁷ azonban a zsidó származása miatt vele szemben érvényesülő diszkrimináció folytán csak 1947 végén nevezték ki címzetes egyetemi tanárnak. A híres orvos-genetikus élete 69. évében, 1948. július 14-én távozott el az élők sorából. Kőrösy Ferenc, az orvosprofesszor elsőszülött fia,²⁸ 1923-ban a németországi Karlsruheba ment tanulni, ahol négy évvel később vegyész-mérnökként diplomázott.²⁹ 1931-től 1939-ig a Tungstram laboratóriumának alkalmazottjaként főleg a kriptongáz izzólámpákkal kapcsolatban végzett kutatásokat,³⁰ amelyek együtt jártak a kísérleti darabok izzószálainak kézi szerelésével. Kőrösy mindenekelőtt az ívképződést és az explóziót elemezte, függetlenül az armatúrában vagy a légtérben végzett próbáról.³¹ 1934-ben feltalálta az Optacid nevű gyomorsavszabályozó gyógyszert, amiről számos cikk jelent meg a bel- és külföldi lapokban.³² Schottky berlini professzor ajánlására majdnem elnyerte a Rockefeller-díjat, amitől azért esett el, mert Magyarországon a numerus clausus miatt nem volt biztosra vehető, hogy a tudományos munkájával tud foglalkozni. Néhány évig az Egyesült Államokban

élt, ahonnan közvetlenül Magyarország hadba lépése előtt jött vissza, hogy fiát is magával vigye. Ezt az első felesége megakadályozta, ráadásul előző munkahelyére sem vették vissza, így az Optacid szabadalmából élt. Kőrösy ekkor lett a Palesztina Szövetség alelnöke és a Cionista Szövetség vezetőségi tagja.³³ A valóságban azért kellett hazatérnie az Egyesült Államokból, mert a State Department – az amerikai külügyminisztérium – által 1939-ben létrehozott „Válságbizottság az elbocsátott külföldi tudósok megsegítésére” nevű testület, amely mindenképp előtt a hitleri Németországból menekülő diplomások bevándorlási és munkavállalási kérelmeit bírálta el, nem engedélyezte számára az Egyesült Államokban történő letelepedést.³⁴ Nem sokkal a német megszállás előtt megírta hitvallását – *Egy asszimiláns zsidó cionizmusa* – majd részt vállalt az okmányok gyártásáért és a menlevelek kiállítását Carl Lutz svájci konzul jóvoltából területen kívüli státuszt élvező Palesztina Hivatal embermentő tevékenységében,³⁵ illetve az 1940 folyamán betiltott, de 1943 végén újra aktivizálódó Magyar Cionista Szövetség³⁶ munkájában, de vezetőségi szerepéről nem szólnak a források. Bár Pesti Gyula tanácsos előtt nem beszélt erről, életét annak köszönhette, hogy 1944 utolsó napjaiban Raoul Wallenberg személyes beavatkozása kimentette a Duna-partra vezető halálmenetből.³⁷ Kőrösy 1945-től több éven keresztül adott elő az egyetemen alkalmazott fizikai kémiát,³⁸ azonban kandidatúrájától függetlenül, ekkor, politikai okok miatt, nem kapott egyetemi tanári kinevezést. 1950-ben feladta önálló laboratóriumát, majd a Vákuumtechnika gyár kísérleti műhelyének volt a vezetője. Izraelben a Technionnál helyezkedett el, majd 1958-tól a Negev Kutató Intézetnél lett a szerves kémiai osztály vezetője és a víz dialitikus sótalánításával foglalkozott.³⁹ A lengyel származású Mr. Matz irányításával működő tudományos intézmény mindenképp előtt a Negev sivatagra alkalmas öntözési eljárások kidolgozására koncentrált. Kőrösy felajánlotta Pesti tanácsosnak, hogy egyszer keresse fel a munkahelyén, ahol szívesen körbekalauzolja, csak a látogatás előtt beszéljen az igazgatóval. A rezidens társadalmi kapcsolataitól úgy értesült, hogy Kőrösy – egyrészt a pitka, avagy a kötelező ajánlólevél jelensége,⁴⁰ másrészt az egységes nemzet hiánya és az egyes diaszpórákból érkező személyek között várható, általa még 1944-ben megújított konfliktusok miatt⁴¹ – nem találta meg a számítását, emiatt csalódott, és csak azért nem foglalkozott a hazatéréssel, mert az ottani cionista vezetők nem vették volna jónéven. Pesti őrnagy a beutazásban komoly lehetőséget látott a jelölt tanulmányozására, míg a további várható fejlemények kapcsán nem akart nyilatkozni.⁴² A rezidens

fenntartásai voltaképp nem voltak alaptalanok, ugyanis az Optacid szabadalmával kapcsolatos per, amelynek révén fiát a jogtalanul felvett díjak visszafizetésére akarták kötelezni, ellenséges megnyilvánulásokat váltott ki a tudósból. Kőrösy – érthető módon – azt hangsúlyozta, hogy korábban zsidósága és politikai állásfoglalása miatt nem hagyták érvényesülni, most viszont az állam arra is rátenné a kezét, ami az 1956-ban hozott döntése nyomán a nagyobbik fiát illeti. Pesti őrnagy ekkor kimondta, hogy a tudós beszerzésével kár próbálkozni, legfeljebb az intézettel kapcsolatos, sötétben történő – a forrás tudta nélküli – hírszerzésre használhatják.⁴³ Az ügyet a hírszerzés 1963. március 12-én lezárta,⁴⁴ és ezt követően már nem szorgalmazta az érintkezés fenntartását, mivel a magyar állammal szembeni anyagi követelés, amely politikai természetű konfliktussal is párosult, még azt sem tette lehetővé, hogy a tudós a MNK társadalmi kapcsolata legyen. Nagyon valószínű, hogy amennyiben a magyar igazságszolgáltatás dr. Kőrösy Gábor számára kedvezően dönt az Optacid szabadalmi ügyében, az orvos édesapja még ekkor is csak arra lett volna hajlandó, hogy nem hivatalos csatornáként közvetítsen a budapesti és a jeruzsálemi kormányzatok között.

Dr. Kőrösy Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) vendégeként, távozása után először 1966-ban járt Magyarországon, ám ennek sokkal inkább az volt az oka, hogy fel tudja keresni az első házasságából származó fiát, aki ez idő tájt Érdén, a Thököly út 46. szám alatt élt.⁴⁵ 1967 júliusában, a hatnapos háború után a keleti blokk országai, Románia kivételével, felszámolták a Tel-Avivban működő követségeiket, ezáltal a közvetlen diplomáciai kapcsolat megszűnt, de még a közvetítők útján való érintkezés is a szükséges minimumra korlátozódott.⁴⁶ Pár évvel később Kőrösy Ferenc megjelentette élete fő művét – *An Approach to Chemistry* (A kémia megközelítése)⁴⁷ – amely a szaksajtóban igen kedvező kritikát kapott.⁴⁸ A tudós és második felesége később már gyakrabban megfordult dr. Kőrösy Gábor monori otthonában, miközben egykori tanítványai és osztálytársai is rendszeresen vendégül látták vagy éppen körbehordozták a főváros ismertebb nyilvános helyein.⁴⁹ Dr. Kőrösy Ferenc munkássága a rendszerváltást követő években került ismét reflektorfénybe, erkölcsi rehabilitációja pedig akkor lett teljessé, amikor a Magyar Tudományos Akadémia a 156. rendes közgyűlésén, 1995. május 8-án a testület tiszteletbeli tagjává választotta, amellyel az előző évtizedekben öt ért igazságtalanságokat próbálta jóvátenni.⁵⁰ Dr. Kőrösy Ferenc életének 91. évében, 1997. újév napján hunyt el beér-shevai otthonában.⁵¹

JEGYZETEK

- ¹ Martin Gilbert: *Izrael története*. Budapest, Pannonica Kiadó, 2000. 137–148.
- ² Kőrösy Ferenc: *Egy asszimiláns zsidó cionizmus*. Budapest, Springer Gusztáv Könyvnyomdája, 1944. 7–8.
- ³ Stark Tamás: *Zsidóság a vészidőszakban és a felszabadulás után 1959–1955*. Budapest, MTA Történettudományi Intézet, 1995. 94–103.
- ⁴ Golda Meir: *Életem*. Budapest, Filum Kiadó, 2000. 255–265.
- ⁵ Györi Szabó Róbert: *A kommunista párt és a zsidóság az 1945 utáni Magyarországon*. Budapest, Gondolat Kiadó, 2009. 198–200.
- ⁶ Állambiztonsági Szolgálatok Történeti levéltára (ÁBTL) – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: „Piere” anyagának rendezéséről FELJEGYZÉS. – Budapest, 1963. V. 6. 20–21. Kőrösy 1944. 40–62.
- ⁸ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösy Ferenc ügye. – Jelentés. Budapest, 1953. IV. 14. 9/1.
- ⁹ Ami Pedahzur – Arie Perliger: *Jewish Terrorism in Israel*. New York, Columbia University Press, 2009. 49–51.
- ¹⁰ Stark 1995. 103–105.
- ¹¹ I. Valenchuk: Survey of Water Desalination in Israel. In: *Proceedings of the First International Symposium on Water Desalination. Washington, D. C. October 5–9, 1965*. Washington, D. C. Department of the Interior, 1965. 92–93.
- ¹² ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösi Ferenc – JELENTÉS. Tel-Aviv, 1962. I. 5. 7–8.
- ¹³ Pál István: A francia kapcsolat. Izrael fegyverkezésének főbb tendenciái az 1960-as évek elején a Belügyminisztérium II/3. (Hírszerző) Osztálya jelentései alapján. In: *Magyarország Európában. Európa a világban. Tanulmánykötet Gazdag Ferenc 70. születésnapjára*. Szerk. Koller Boglárka – Marsai Viktor. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, 2016. 117–121.
- ¹⁴ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – 1/2 F. sz. utasítás – Darvas elvtársnak! Tel-Aviv. – Tárgy: Dr. Kőrösy Ferenc ügye. – Budapest, 1962. III. 5. 10.
- ¹⁵ Yossi Korazim-Kőrösy: Kőrösy József a család szemével. *Terrületi Statisztika* 46. (2006) 4. sz. 358–360.
- ¹⁶ Ferge Zsuzsa: *Nem cserélek elveket. Életút-beszélgetések Weiler Katalinnal*. Budapest, Nolan Libro, 2015. 136–138.
- ¹⁷ Eötvös Loránd Tudományegyetem Levéltára (ELTE Levéltár) – *Budapesti Tudományegyetem Almanach 1945–1946*. 146–147.
- ¹⁸ Gergely Jenő: *Magyarországi pártprogramok 1867 – 1998*. 3. kötet. Budapest, ELTE–Eötvös Kiadó, 2004. 65.
- ¹⁹ Kádár B. Zsuzsanna: *Elrabolt remények. A magyar szociáldemokrácia a párt felszámolása után*. Budapest, Napvilág Kiadó, 2012. 84–113.
- ²⁰ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – 1/2 F. sz. utasítás – Darvas elvtársnak! Tel-Aviv. – Tárgy: Dr. Kőrösy Ferenc ügye. – Budapest, 1962. III. 5. 10.
- ²¹ Polinszky Károly: Erdely-Grúz Tibor 1902–1976. *Magyar Tudomány XXII* (1977) 1. sz. 66–70.
- ²² ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösy Ferenc ügye. – Budapest, 1962. III. 5. 9/2.
- ²³ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – 1/2 F. sz. utasítás – Darvas elvtársnak! Tel-Aviv. – Tárgy: Dr. Kőrösy Ferenc ügye. – Budapest, 1962. III. 5. 11.
- ²⁴ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösi Ferenc ügye. – Jelentés. Tel-Aviv, 1962. III. 25. 12.
- ²⁵ Saád József: Kőrösy József. (Pályafutás és sikertörténet). *Magyar Szemle* 4 (1995) 3. sz. 287–303.
- ²⁶ *A Budapesti Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem tanrendje az 1940–1941. tanév második félévében*. Budapest, 1941. 30.
- ²⁷ Dr. Kőrösy Kornél: *Az örökléstan alapismeretei*. Budapest, Novák Rudolf és társa, 1936. 1–47.
- ²⁸ Czeizel Endre: 100 éve született Kőrösy Kornél. *Orvosi Hetilap* 120 (1979. 12. 16.) 50. sz. 3060–3062.
- ²⁹ Frank Tibor: *Kettős kíváncsi. Budapest–Berlin–New York*. Budapest, Gondolat Kiadó, 2012. 110.
- ³⁰ Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára (MNL OL) – Z – 603 – Egyesült Izzó – 46-os doboz. (d) – 115) tétel – Levelezések – Aktajegyzet Mr. Blake úrra 1935. jún. 26–28-án a kriptonlámpáról folytatott megbeszélésekről. – Újpest, 1935. VII. 5. 38–39.
- ³¹ MNL OL – Z – 603 – 46-os d. – 115) tétel – Levelezések – Pro memoria – Ra/No. – Lsz. 5342 – Újpest, 1935. VII. 6. 40–41.
- ³² Kemény István – László Tibor: A gyomornedv savanyúságának szabályozása „Optacid”-dal. *Orvosi Hetilap* 80 (1936. 03. 14.) 11. sz. 244–247.
- ³³ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösi Ferenc ügye. – Jelentés. Tel-Aviv, 1962. III. 25. 12–13.
- ³⁴ Frank 2012. 236–240.
- ³⁵ Komoróczy Géza: *A zsidók története Magyarországon II*. Budapest, Pesti Kalligram KFT, 2012. 831–838.
- ³⁶ Novák Attila: Identitásváltások. Mozaikok a magyar zsidóság szellemi változásairól a második világháború alatt. *Századvég* 19 (2014) 74. sz. 29–57.
- ³⁷ István Hargittai – Magdolna Hargittai: *Budapest Scientific. A Guidebook*. Oxford, Oxford University Press, 2015. 294.
- ³⁸ ELTE Levéltár – *A Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Tanrendje 1946–1950*. 16–17.
- ³⁹ Francis De Korosy: *Membrane fouling and studies on new electrolysis membranes*. Washington, D. C., U. S. Government Printing Office, 1970. 1–102.
- ⁴⁰ Hedri Zoltán: *Izrael, az ígéretek földje*. Budapest, Pannónia, 1961. 23–25.
- ⁴¹ Kőrösy 1944. 62–87.
- ⁴² ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Tárgy: Dr. Kőrösi Ferenc ügye. – Jelentés. Tel-Aviv, 1962. III. 25. 13.
- ⁴³ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – 14. sz. melléklet. – Tárgy: Dr. Kőrösi Ferenc ügye. – JELENTÉS. Tel-Aviv, 1962. V. 6. 14–15.
- ⁴⁴ ÁBTL – 3. 2. 4 – K – 796/T – „PIERE” – Belügyminisztérium III/1-4-F Aloszt. – Tárgy: „Piere” anyagának irattározására JAVASLAT. – Budapest, 1963. III. 12. 23.
- ⁴⁵ Magyar Tudományos Akadémia Levéltára (MTAL) – Nemzetközi Kapcsolatok Főosztály (NKFO) – 230-as d. – Beutazások Izrael 230/12 – 60094 – Dr. Kőrösy Ferenc. – 1966. IV. 25.
- ⁴⁶ Abba Eban: *Personal Witness. Israel through My Eyes*. New York, G. P. Putnam’s Sons, 1992. 425–426.
- ⁴⁷ F. D. Kőrösy: *An Approach to Chemistry*. New York, American Elsevier Publishing Co. Inc. 1969. XI+1–500.
- ⁴⁸ R. C. Anderson: An Approach to Chemistry (F. D. Kőrösy, Negev Institute for Arid Zone Research, Beer-Sheba, Israel). *Journal of Chemical Education* 47 (1970). 3. A211.
- ⁴⁹ Palló Gábor: „Környezetem tele volt kiváló emberekkel”. – Izraeli beszélgetés Kőrösy Ferencsel. *Fizikai Szemle* 46. (1996) 9. sz. 309.
- ⁵⁰ A Magyar Tudományos Akadémia 156. Rendes Közgyűlése. (1995. május 8–12.). *Fizikai Szemle* 46. (1995) 7. sz. 233.
- ⁵¹ Palló Gábor: Kőrösy Ferenc (1906–1997). *Fizikai Szemle* 47. (1997). 1. sz. 27.